

**Ўзбекистон Республикаси номидан
ҲАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ**

24.02.2025 йил

Сирдарё тумани

Сирдарё туманлараро иқтисодий суди, судья У.Курбанов раислигида, судья ёрдамчиси С.Сайдановнинг котиблигида, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Сирдарё вилоят ҳудудий бошқармасининг “Бунёдкор гўшт-сут савдо инвест” масъулияти чекланган жамиятиманфаатида жавобгар “SIRDARYO TUMAN MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIM BO'LIMI” билан 2024 йил 3 январдаги Сирдарё туманидаги 2,4,5,6,8,11,12,19,22,23-сонли давлат мактаб ва мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида соғлом овқатлантиришни ташкил этиш тўғрисидаги 2-сонли шартнома бўйича тузилган 01.07.2024 йилдаги 2/1-сонли қўшимча келишувлар тузилмаган бўлганлиги сабабли, 887 040 855,12 сўм маблағни ундириш тўғрисидаги даъво аризаси юзасидан иқтисодий ишни даъвогар раҳбари У.Имомназаров, жавобгар вакили М.Тошбоев (2024 йил 12 ноябрдаги 18/28-сонли ишончнома асосида), Сирдарё туман прокурори Р.Қурбонов, Сирдарё вилоят Ғазначилик бошқармаси вакили А.Махмудов, Ўзбекистон Республикаси Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги Ички аудит ва молиявий назорат департаменти Сирдарё вилоят бўлим вакили А.Ходжаев, Сирдарё вилоят мактабгача таълим ва мактаб таълими бошқармаси вакили Д.Бобобеков (2025 йил 13 февралдаги 01/3-15-сонли ишончнома асосида) иштирокида Сирдарё туманлараро иқтисодий суди биносида ўтказилган очик суд муҳокамасида кўриб чиқиб, қуйидагиларни,-

а н и қ л а д и:

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Сирдарё вилоят ҳудудий бошқармаси (бундан кейинги матнларда “палата” деб юритилади)нинг “Бунёдкор гўшт-сут савдо инвест” масъулияти чекланган жамияти (бундан кейинги матнларда “даъвогар” деб юритилади)манфаатида жавобгар “SIRDARYO TUMAN MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIM BO'LIMI” (бундан кейинги матнларда “жавобгар” деб юритилади)билан 2024 йил 3 январдаги Сирдарё туманидаги 2,4,5,6,8,11,12,19,22,23-сонли давлат мактаб ва мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида соғлом овқатлантиришни ташкил этиш тўғрисидаги 2-сонли шартнома бўйича тузилган 01.07.2024 йилдаги 2/1-сонли қўшимча келишувлар тузилмаган бўлганлиги сабабли, 887 040 855,12 сўм маблағни ундиришни сўраган.

Суднинг 2025 йил 14 февралдаги ажрими билан ишга Сирдарё туман иқтисодиёт ва молия бўлими ва Сирдарё вилоят Ғазначилик бошқармаси низонинг предметига нисбатан мустақил талаб билан арз қилмайдиган учинчи шахс сифатида ҳамда ишга мутахассиси сифатида Ўзбекистон Республикаси Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги Ички аудит ва молиявий назорат департаменти ва Сирдарё вилоят мактабгача ва мактаб таълими бошқармаси жалб қилинсин жалб қилинган.

Суд мажлисида даъвогар даъвони қувватлаб, 2024 йил 3 январдаги Сирдарё туманидаги 2,4,5,6,8,11,12,19,22,23-сонли давлат мактаб ва

мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида соғлом овқатлантиришни ташкил этиш тўғрисидаги 2-сонли шартнома ва у бўйича тузилган 01.07.2024 йилдаги 2/1-сонли қўшимча келишувни тузилмаган деб ҳисоблаб, 887 040 855,12 сўм маблағни ундириб, даъвони қаноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида жавобгар вакили даъвогарнинг тушунтиришларини қувватлаб, 2024 йил харажатлар сметасида тарбияланувчиларнинг овқатланиши учун ғазначилик бўлимларидан ўтган шартномалар бўйича қарздорлик тўлиқ даъвогарга тўлаб берилгани, ғазначилик бўлимларидан рўйхатдан ўтмай бажарилган ишлардан 887 040 855,12 маблағ тўланмасдан қолганлигини, даъво суммасидаги қарздорлик бўйича тендер ўтказилмаганлигини, ўзаро тендер ўтказилмаса-да, танлов асосида даъвогар билан ўзаро шартнома имзолаганлигини, ушбу шартномалар ҳам ғазначилик бўлимларидан рўйхатдан ўтказилмаганлигини, тендер натижасида тузилган шартномалар бўйича қарздорлик тўлаб берилганлигини билдирди.

Ишда иштирок этган прокурор суддан даъво талабини қаноатлантиришни сўради.

Сирдарё вилоят Ғазначилик бошқармаси вакили тарафлар ўртасидаги 2024 йил 3 январдаги Сирдарё туманидаги 2,4,5,6,8,11,12,19,22,23-сонли давлат мактаб ва мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида соғлом овқатлантиришни ташкил этиш тўғрисидаги 2-сонли шартнома ва у бўйича тузилган 01.07.2024 йилдаги 2/1-сонли қўшимча келишув ғазначилик бўлимларидан рўйхатдан ўтказилмаганлигини билдирди.

Судда Ўзбекистон Республикаси Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги Ички аудит ва молиявий назорат департаменти вакили тарафлар дастлабки тендер натижаси бўйича тузилган шартноманинг давоми сифатида ўзаро шартнома тузиб, хизматлар кўрсатилиб келинаётганлигини, болалар овқатланиши учун сметадаги пуллар камлиги учун тендер ғолиби бўлган ташкилотлар билан шартнома бўйича ишланганлигини, шартнома тузишда мактабгача таълим ташкилотлари эркин ҳаракат қилишини билдирди.

Судда Сирдарё вилоят мактабгача ва мактаб таълими бошқармаси вакили ҳар кунлик таомнома кунлик болалар сонидан келиб чиқиб тайёрланишини, даъвогар томонидан кўрсатилган хизматлар бўйича тарафлар ўртасида дастлабки тендер бўйича шартнома тузилганлигини маълум қилди.

Ишни кўриш вақти ва жойи тўғрисида тегишли тартибда хабардор қилинган ишга низони предметиға нисбатан мустақил талаб билан арз қилмайдиган учинчи шахс сифатида жалб қилинган Сирдарё вилояти иқтисодиёт ва молия бошқармаси палата суд мажлисига келмади ва вакили иштирокини таъминламади. Бу ҳолда суд, Ўзбекистон Республикасининг Иқтисодий процессуал кодекси (бундан кейинги матнларда “ИПК” деб юритилди)нинг 127, 128, 170-моддасига асосан, ишни унда мавжуд материаллар асосида Сирдарё вилояти иқтисодиёт ва молия бошқармаси ва палата вакили иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд, ишда иштирок этувчи шахсларнинг тушунтиришларини, иш ҳужжатлари билан биргаликда муҳокама қилиб, қуйидаги асосларга кўра, даъво талабини тўлиқ қаноатлантиришни лозим топади.

Иш ҳужжатларига кўра, даъво талабида 2024 йил 3 январдаги Сирдарё

туманидаги 2,4,5,6,8,11,12,19,22,23-сонли давлат мактаб ва мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида соғлом овқатлантиришни ташкил этиш тўғрисидаги 2-сонли шартнома ва ушбу шартнома бўйича 2024 йил 1 июлда тузилган қўшимча келишув бўйича кўрсатилган аутсорсинг усулида соғлом овқатланиш бўйича маҳсулотлар етказиб бериш натижасида келиб чиққан.

Шартномалар шартига асосан даъвогар шартномада келишилган тартибда жавобгарга маҳсулотлар етказиб бериш, жавобгар эса етказилган маҳсулот, кўрсатилган хизматларни текшириб, назорат қилиб, тўловларни амалга ошириш мажбуриятини олган.

Бироқ, жавобгар томонидан шартнома шартлари лозим даражада бажарилмасдан 01.10.2024 йил ҳолатига кўрсатилган хизматлар бўйича 887 040 855,12 сўм қарздорлик тўланмай қолган.

Тарафлар ўртасида ўзаро таққослаш далолатномаси тасдиқланиб, унда 2023 йил давомида бажарилган ишлар қийматидан 887 040 855,12 сўм тўланмасдан шу миқдорда қарздорлик вужудга келганлиги тан олинган.

Ишда иштирок этувчи шахсларнинг тушунтиришларига кўра, тўловлар амалга оширилган санада жавобгарнинг ҳисоб рақамидаги мавжуд маблағга мос равишда тарафлар алоҳида шартномалар ва ҳисоб-фактураларни тасдиқлаб Ғазначиликка тақдим этиш асосида тўлаб берилиши лозим.

Судга тақдим этилган жами қиймати 887 040 855,12 сўмни ташкил этишига асос бўлган шартномалар Ғазначиликдан рўйхатдан ўтказилмаган ва тўлаб берилмаган, лекин ушбу шартномалар бўйича ҳисоб-фактуралар расмийлаштирилиб, шу миқдордаги ишлар жавобгар томонидан қабул қилиб олинган.

Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим вазирлиги танлов комиссиясининг 2021 йил 17 ноябрдаги қарори билан даъвогар тендер (танлов)га қўйилган 201- лотлар бўйича, Сирдарё туманидаги 2,4,5,6,12-сонли жами 5 та, 203-лотлар бўйича Сирдарё туманидаги 8,11,19,22,23-сонли жами 5 та мактабгача таълим ташкилотларида соғлом овқатлантириш аутсорсинг усулида ташкил этиш бўйича танлов ғолиби деб топилган ва 2022 йил 5 январда жами 1-2-сонли шартномалар имзоланган. Ушбу шартнома 2023 йил 1 январга қадар тузилган. Ундан кейинги йиллардаги шартномалар қуйидаги асосларга кўра тузилган шартномалар Давлат мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида овқатланишни ташкил этиш бўйича танлов комиссияси баёнлари асосида тузилган.

Ҳолбуки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 25 июлдаги 626-сонли Қарори билан тасдиқланган “Давлат мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида соғлом овқатлантиришни ташкил этиш тартиби тўғрисида”ги Низомнинг 6-боб 22-бандида агар аутсорсер томонидан танловдаги таклифларига кўра белгиланган муддатларда инвестиция маблағлари тўлиқ киритилганда, ўз фаолиятида санитария қоидалари, нормалари ва гигиена нормаларига мувофиқ амалга оширганда, кузатув кенгаши ва ота-оналар томонидан эътирозлар бўлмаганда Комиссия томонидан шартнома муддати келгуси йилларга узайтирилиши мумкин.

Давлат мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида овқатланишни ташкил этиш бўйича танлов комиссиясининг 2024 йил 27 июндаги 1-сонли баёнида жорий йилининг 1 июль кунига қадар давлат

мактабгача таълим ташкилотларида овқатланишни ташкил этган аутсорсерлар билан тузилган шартнома муддатлари истисно тариқасида 2024 йилнинг

31 декабрига қадар узайтирилган.

Ишда иштирок этувчи шахсларнинг тушунтиришларига кўра, тўловлар амалга оширилган санада жавобгарнинг ҳисоб рақамидаги мавжуд маблағга мос равишда тарафлар алоҳида шартномалар ва ҳисоб-фактураларни тасдиқлаб Ғазначиликка тақдим этиш асосида тўлаб берилган.

Судга тақдим этилган жами қиймати 887 040 855,12 сўмни ташкил этишига асос бўлган шартнома Ғазначиликдан рўйхатдан ўтказилмаган ва тўлаб берилмаган, лекин ушбу шартнома бўйича ҳисоб-фактуралар расмийлаштирилиб, шу миқдордаги ишлар жавобгар томонидан қабул қилиб олинган.

Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 11-моддасига кўра, хўжалик шартномаси битимлар тузиш учун назарда тутилган ёзма шаклда тузилади.

Шу муносабат билан, агар хўжалик шартномасининг ёзма шаклига риоя қилинмаган бўлса, битим тузилмаган ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судининг “Иқтисодий судлар томонидан битимларни ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисидаги фуқаролик қонун ҳужжатлари нормаларини қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида”ги 2014 йил 28 ноябрдаги 269-сонли Пленум Қарорининг 27-банди иккинчи қисмида битим суд томонидан тузилмаган деб топилган ҳолларда ҳамда бундай битим юзасидан маълум хатти-ҳаракатлар (мол-мулк топширилган ёки тўлов тўланган) амалга оширилган бўлса, тузилмаган битим бўйича мажбуриятни бажарган шахс ФКнинг 1023-моддасига мувофиқ асоссиз орттирилган мол-мулкни ёки тўланган пул маблағларини қайтаришни талаб қилиш ҳуқуқига эгаллиги ҳақида тушунтириш берилган.

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди Пленумининг “Хўжалик шартномаларини тузиш, ўзгартириш ва бекор қилишни тартибга солувчи фуқаролик қонун ҳужжатлари нормаларини қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида”ги 2009 йил 18 декабрдаги 203-сонли Қарорининг 8-банди 7-хатбошисида агар тарафларнинг шартномавий ҳуқуқий муносабатларга киришганлиги ёзма ёки бошқа далиллар билан тасдиқланса, шартноманинг мавжуд эмаслиги даъвогарнинг етказиб берилган товарлар, бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар қийматини ундириш ҳақидаги талабларини қаноатлантиришни рад этиш учун асос бўла олмаслиги ҳақида тушунтириш берилган.

Ушбу ҳолатда суд, даъвонинг 887 040 855,12 сўм маблағни ундиришни асосли деб ҳисоблайди, чунки юқоридаги ҳолатларда шартномаларнинг ғазнадан рўйхатдан ўтмаганлиги натижасида тўлов тўланмаган бўлса-да, даъвогар томонидан шартнома мажбуриятини бажариши натижасида мол-мулки йўқолишига олиб келганлиги иш ҳужжатлари билан тасдиқланган.

Мазкур ҳолатда суд, шартномалар Ғазначиликдан рўйхатдан ўтказилмаганлиги сабабли шартномаларни тузилмаган деб топишни, даъвогар томонидан пудрат ишлари тўлиқ бажарилиб, жавобгарга топширилганлиги ва

жавобгар томонидан бажарилган ишлар қабул қилинганлиги ҳужжатлар асосида тўлиқ ўз тасдиғини топганлиги сабабли, жавобгардан даъвогар фойдасига 887 040 855,12 сўм бажарилган ишлар қиймати ва 37 500 сўм почта харажати ундиришни, Ўзбекистон Республикасининг Иқтисодий процессуал кодекси 118-моддасига асосан даъвонинг қаноатлантирилган қисми бўйича 17 740 817,10 сўм давлат божи тўловини жавобгар зиммасига юклашни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди.

Юқоридагиларга асосан ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Иқтисодий процессуал кодекси 118, 176-179-моддаларини қўллаб, суд

қ а р о р қ и л д и:

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Сирдарё вилоят ҳудудий бошқармасининг “Бунёдкор гўшт-сут савдо инвест” масъулияти чекланган жамияти манфаатида жавобгар SIRDARYO TUMAN MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIM BO'LIMI дан 2024 йил 3 январдаги Сирдарё туманидаги 2,4,5,6,8,11,12,19,22,23-сонли давлат мактаб ва мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида соғлом овқатлантиришни ташкил этиш тўғрисидаги 2-сонли шартнома ва у бўйича тузилган қўшимча келишувни тузилмаган деб ҳисоблаб, 887 040 855,12 сўм қарздорлик ундириш тўғрисидаги даъво талаби тўлиқ қаноатлантирилсин.

Бунёдкор гўшт-сут савдо инвест” масъулияти чекланган жамияти ва SIRDARYO TUMAN MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIM BO'LIMI ўртасида имзоланган 2024 йил 3 январдаги Сирдарё туманидаги 2,4,5,6,8,11,12,19,22,23-сонли давлат мактаб ва мактабгача таълим ташкилотларида аутсорсинг усулида соғлом овқатлантиришни ташкил этиш тўғрисидаги 2-сонли шартнома ва 01.07.2024 йилдаги 2/1-сонли қўшимча келишув тузилмаган деб топилсин ва SIRDARYO TUMAN MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIM BO'LIMI дан даъвогар “Бунёдкор гўшт-сут савдо инвест” масъулияти чекланган жамияти фойдасига 887 040 855,12 сўм қарздорлик ва 37 500 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар SIRDARYO TUMAN MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIM BO'LIMI дан Республика бюджетига 17 740 817,12 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қароридан норози тараф, бир ой муддат ичида шу суд орқали Сирдарё вилоят судига апелляция тартибида, ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач олти ойлик муддатда кассация шикояти бериши (протест келтирилиши) мумкин.

Судья

У.Р. Курбанов